

MŚCIĆ SIĘ (358) *vb impf*

mścić się (356), **mścić** (2); mścić się : mścić *WróbŻołt* (3 : 1), *CzechRozm* (35 : 1).
sie (232), się (126).

W 1 sg, 3 pl praes, impers praet i part praes aet: mszcz- (58), mszcz- (7), mszc- (3).

inf mścić się (125). ◇ *praes 1 sg* mszczę się (5). ◇ *2 sg* mścisz się (4). ◇ *3 sg* mści się (46). ◇ *3 pl* mszczą się (14). ◇ *praet 2 sg* -ś się mścił (1). ◇ *3 sg m* mścił się (26). *f* mściła się (2). ◇ *1 pl m pers* my się mścili (1). ◇ *2 pl m pers* mściliście się (1). ◇ *3 pl m pers* mścili się (13). ◇ *fut 1 sg m* mścić się będę (3). ◇ *3 sg m* mścić się będzie (10), będzie się mścił (8); mścić się będzie *BibRadz, OrzQuin, BiałKaz, CzechRozm, ModrzBaz, NiemObr* (2), *OrzJan, SkarKaz*; będzie się mścił *WróbŻołt, KrowObr, BielKron, RejPos, GrzegŚm, ArtKanc* (2); mścić się będzie : będzie się mścił *LubPs* (1 : 1). *f* mścić się będzie (1). ◇ *1 pl m pers* mścić się będziemy (1). ◇ *3 pl m pers* mścić się będą (1). ◇ *imp 2 sg* mści się (8). ◇ *3 sg* niech się mści (2). ◇ *2 pl* mścicie się (2). ◇ *con 1 sg m* bych się mścił (2). ◇ *3 sg m* by się mścił (18). *f* by się mściła (1). ◇ *1 pl m pers* byśmy się mścili (2), bychmy się mścili (2), bych się mścili (1) *MurzNT*; byśmy *CzechRozm*; bychmy *RejZwierc*; byśmy : bychmy *BielKron* (1 : 1). ◇ *pl m pers* by się mścili (7). *subst* by się mściły (2). ◇ *impers praet* mszcz(o)no się (1). ◇ *part praes act* mszcząc się (48) [cf też MSZCZĄCY SIĘ *sg m N*].

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI(XVIII) – XVII w.

Odpłacać złem za zło wyrządzone sobie lub komuś innemu; wyladowywać swój gniew; ulcisci PolAnt, Mącz, Modrz, Calag, Calep, JanStat, Cn; vindicare HistAl, Vulg, Mącz, Calep, Cn; vindicem esse Vulg, PolAnt; persequi Mącz, Cn; exquirere, facere iudicium a. ultionem a. vindictam, litigare, visitare PolAnt; petere poenas, retaliare Mącz (358) : BierEz C, Lv; gdy cie czeladnik albo twoy znaiomy rozgniewa niechciey łie mścić zarazem, bowiem tak trudno naleść łługę wiernego iako y priyaciela dobrego. BielŻyw 39; Tento moy przeciwnik [...] mowili prawdę, z prawdy łie niegniewam, ieftłże łże, mścić łie nie będę, bo powiadaia, iż nieto ieft mąż czo łie mści, ale czo łie łwey woley odeymie BielŻyw 73, 73 [2 r.], 166; á iuz więcey nas nie vzna bog. [Ps 73/9] Bowiem iuz nie mści nad nami bog iako przod WróbŻołt Z5, Q3v; RejJóz C6, L5; LibMal 1546/113v; RejKup e3v; MurzNT 21 [2 r.]; BielKom F7v; Zły gdy łie nye ma mścić czym innym/ tedy łie vłzczypliwą powiełcią mści. LubPs O4v marg; Bog záilte młsczący łie pomści [vindicans vindicabit; mščząc łie mścić łie będzie WujBib]. Leop Eccli 5/3, Eccli 28/1; Piotr wyznał iż Iana ranił/ ále o to iż go też był Ian ranił pierwey czego chciał Piotr dowiełć/ á iż Piotr o rany nieskárzył/ y owłzem łię mćil/ My w tákowey rzeczy łkázuiem dowod na rany Ianowi. UstPraw D3v; BibRadz Ez 25/15; A potym gdy łie chciał mścić iawłzy go y obiełili. BielKron 321, 71v, 128; Mącz 85d, 439a, 501a; mščząc łie złym ięzykiem GórnDworz Aa3v; RejPos 85v [2 r.], 192v marg, 197 marg; GrzegŚm 61, 66; Albo tákież łafiádek áłbo kto inłzy iż mi co z niehczenia ábo z nieobáczenia vczyni/ á iuz wnet łiodłác? á iuz łie wneł mścić? RejZwierc 80v; BudBib Ez 25/12; BudNT Rom 12/19; Ale człowiek iż ieft rozumnym łtworzeniem mścić by łie iuz nie miał/ ták iáko łie mščząc bełtye CzechRozm 242, 233v, 235, 242 [5 r.], 243v, 251; PaprPan Hb3, [Hh5]; Iłcie iefłi ten dobrze czyni/ ktory łię mści [ulciscendo]/ tedyć źle czyni/ ktory zániedbawa mścić łię [ulcisci] ModrzBaz 62v; A przedłię nietylko cí ktorzi krzywdą iáką wzbudzeni popędłiwołci łwey wodze popułzczáia iż łię mščząc [se ulciscendo]; ále y drudzy też rozumieia/ y

mowią/ których żadna krzywdą nie dolega: ktorzi ludziom iuż zaiątrzonym y fzałeiącym dodawiaią zdaniem y powagą fwą dobrej potuchy. *ModrzBaz* 62v, 62v; *Calag* 388b; *SkarŻyw* 189; Y przyrzekł mu więcey fie tak frogo niemścić/ ani złorzeczyć Ziemi dla człowieka/ ani Swiata zalewać wodami *StryjKron* 6; Ktoremu też [*nieprzyjacielowi*] kiedy y wet za wet/ y złym za złe/ młzcząc fie łami siebie/ [*Chrystus i uczniowie*] oddawali? *CzechEp* 18; *KmitaPsal* A4v; *Calep* 1132b; *WujNT Rom* 12/19, s. 566; *SkarKazSej* 675a.

mścić się czego (165): *BierEz* M4v; *OpecŻyw* 13v; *ForCnR* E; Przykład/ iako fie Pan Bog takowego wżeteczeńftwá mści. *LubPs* R6v marg, N5v, R3; *KrowObr* 64; *Leop* ZZzz5b; Abowiem Iam ieft Pan Bog twoy Bog zawifny w miłości/ młzcząc fie nieprawości [*visitans iniquitatem*] oycow nád fyny do trzeciego y czwartego pokolenia *BibRadz Deut* 5/9, I 163d marg; Po śmierci iego [*Jorama*] człowiek poľpolidy mścił fie nád nim iego złych vczyńkow *BielKron* 86, 128v, 129v, 212v, 240, 245v (11); Mortem alicuius vindicare, Mścić fie czyey fmierci. *Mqcz* 85d, 141b; iż ludzie oni kthorzy młzcząc fie okrucieñftwá Alexándrowe⁸⁰/ dzieci iego pobić á zámordowác chcieli/ zaniecháli fprawiedliwego gniewu *GórnDworz* Y2v; *RejPos* 253; Páweł też tak nas vczy; Iefliż łami grzechy fwe poładzác w łobie będzieny: tho ieft/ iefli fye dobrowolnie cieiełnym vdręczeniem mścić grzechów nád łobą będzieny. *BiałKat* 171; *HistLan* F4v; [*Bog*] ktory fie ich grzechow fprawiedliwie mści *KuczbKat* 225, 335; *RejZwierz* 189v; *KochMon* 20; *RejPosWstaw* [21²]v; *BiałKaz* M3v; *CzechRozm* 66, 243 [2 r.], 245v [2 r.], *4v; *PapPan* Ff4 [2 r.]; *ModrzBaz* 68, 86v, 104v; dzierzę o cney Krwi Troiáñskiej/ że tego [*szkód dawnych*] mścić fie iefzcze będzie. *KochOdpr* C2; *KochPs* 148; *SkarŻyw* 88, 348, 483, 576; *StryjKron* 41, 467, 592, 712; *CzechEp* 21, 26; *ArtKanc* M6, Q5v; *Phil* Q3; *WujNT* 228, 1. *Thess* 4/6; *KlonKr* A3; *PowodPr* 79; *SkarKaz* 311b. Cf »mścić się krwie«, »mścić się krzywdy«.

mścić się czego [= *krzywdy, uszczerbku wyrządzonego czemu*] (4): *BibRadz* *5; iż Pan Bóg frogo fye mści fprawiedliwosci fwey wżárdzoney/ tak nád Królmi/ iako téz y nád Káplánmi *OrzQuin* X3v; *BiałKat* 86; Zwykł Pan Bóg mścić fie zániedbanéy wiary *OrzJan* 33.

mścić się kogo [*zamiast kogo, w obronie czyjej*] (20): *LibMal* 1543/69; Boiać fie Hetman by fie [*Arsames*] oycá nie mścił nád nim/ zabił go też wczás *BielKron* 117v; woiowali z drugiey ftrony Rulfkie páñftwá/ álbo młzcząc fie fwoich pobrátynow/ álbo z łupow. *BielKron* 354, 50, 69v, 128v, 302, 343v (13); *GórnDworz* S8v; *RejPos* 26v; *CzechRozm* 245v; gdzie więźniow wżyfłkich żadnego nieżywiąc pofiekli/ młzcząc fie Ianá Lewiná Wilcinłkiego w dobywaniu Zamku zábitego. *StryjKron* 577; *WerGość* 251; *KmitaSpit* A4.

mścić się o co (2): iż krew niewinnie wylana zawnłze ieft świeża nápamięci Bosłkiej/ o ktora się wrychle będzie mścił. *GrzegŚm* 61. Cf »mścić się o krzywdę«.

mścić się za kogo (1): gdyż świat ieft ten/ kthory fie mści za fprawiedliwe [*vindex enim mundus est iustorum*]; bo fie mści świat fprawiedliwych *WujBib*]. *BibRadz Sap* 16/17.

mścić się za co (5): Prozbá aby pan bog nieraczył fie młćić nád námi za grzechy y za wyłtępkí náłłe. *RejPs* 223; *LubPs* V3; *RejPos* 172v; Pan za niełprawiedliwosc mścić fie mułi. *RejZwierz* 189v marg, Bbbv.

mścić się nad kim (108), *nad czym* (5): *PatKaz* III 105; *TarDuch* B4; pothim [*Plato*] poznawłzy fwoy gniew, załromał fie że fie nadnim młćić chciá z fwego gniewu *BielŻyw* 81, 151; *RejPs* 222v,

223, 223v; (*did*) Iozeph fie nie chce mścic nad Potyfarem (—) [...] Iako ieft wielka cznota kto dobre pamięta Tak też ifcie nie mnieyfa kto złym zle nie odda *RejFóz* L5, L5; *SeklKat* Ev, F3v, 12; *KromRozm II* i3v; *Diar* 66; *LubPs* N3v *margin*, O3v [2 r.], Xv, Y3v *margin*, V3; *KrowObr* 63v, 80; Itáło fie opák/ iż żydowie ięli mieć gorę/ á mścić fie nád nieprzyaścioły fwemi [*se de adversariis vindicare*]. *Leop Esth* 9/1, ZZzz5b; Ia ieftlimci co winien/ to fie mści nádemną *RejZwierz* 32v, 30v; *BibRadz Deut* 5/9, *Iud* 6/31, 32, I 163d *margin*, *Ez* 25/12 [2 r.]; *OrzRozm* C2; [*Jupiter*] zábił go [*Chirona*] gromem. Rozgniewał fie Apollo/ mścił fie nád Obrzimy ktorzy gromy ípráwowáli *BielKron* 22; y mścił fie nád tymi okrutnością wielką/ ktorzy iego ftrony nie trzymáli *BielKron* 140; [*Kmita*] od Węgrzyná w fzyię/ [...] záftrzelon: nie doiechał ná zamek áz vmárł. Gdy fie thego dowiedzyeli przyaściele iego/ mścili fie go známieniće nád Węgry *BielKron* 377v, 19, 52, 84v, 86, 117v (18); *Mącz* 295b, 307d; *OrzQuin* D2v, X3v, Y3; *RejAp* CC2v; Ale iż Pan iuz obiecał fie nie mścić widomemi znáki nád námi *RejPos* [226]v, 5v [2 r.], 26v, 50v, 53v, 63v [2 r.] (16); *BialKat* 56, 171; Ná ofátetek nie máią/ nád kimby fie mścili/ Iedno by żony fwoie opiwfzy fie bili. *BielSat* [I4]; *GrzegŚm* 24, 60; *RejZwierz* 135; *KochMon* 20; *RejPosWstaw* 44v; *BudBib Nah* 1/2, 1.Mach 7/24; *StryjWjaz* A3v; Iefzcze y to też zlá pomftá gdy kto z zázdrosći iákiego fzczęścia nienawidzi drugiego: y mści fie tego nád nim y onego ábo przefláduie/ ábo mordue. *CzechRozm* 243, 183v, 239, 243, 245v, *2v; Gdyż im [*Zórawiom*] oni [*mały lud*] nie mogą nigdy zdołáć lámi/ Wfzakoż kiedy ich znajdá mfczłą fie nád iáycámi *PaprPan* R2v, Y2v; *ModrzBaz* 144; *SkarJedn* 170; *SkarŻyw* 483; *StryjKron* 542, 592, 712; *CzechEp* 51, 207; *NiemObr* 68; *ArtKanc* N9v; *BielSjem* 14; *Phil* O; *OrzJan* 98, 105; *WujNT* 121, 252, *Apoc* 6/10; Náuczáli też/ iż fie onym práwem: Oko zá oko/ záb zá záb/ ręká zá rękę/ godziło mścić nád nieprzyaścielem. A Pan to nápráwuie/ vkázuiąc/ że to nie vftáwiono ná prágnienie y náfyenie pomfty: ále ná ípráwiedliwość. *SkarKaz* 311b, 242b; A przecię táka íprofnóść [*ojcobójstwo*] nie bylá bez káry: Przecię nád Párricidá mścił fie on wiek ftáry [= *ludzie dawniej żyjący*]. *KlonWor* 65, 75.

mścić się nad czym [= *czego, z powodu czego*] (2): Tákowe fá boginie twoie kthore iędze piekielne zowá/ ktore fie po fmierci ludzkiey nád grzechy iádowicie mfczłą [*que et peccata hominum post mortem vindicant*]; ktorestho lyuczkych grzechow poszmyerczi mszczą *HistAl* 1510 391] *HistAl* K2; Mści fie nád niepráwofciá/ nieprzyaścioł frogich. *StryjWjaz* C3.

mścić się na kim (7): Iuz nic nieracz zawięfáć nád námi czym by fie miał mścic ná nas wroznynewaniu twoim *RejPs* 197v; ábych mfczác fye ná Bifkupie krzywdy fwey/ miał mowić/ że on nie ieft Bifkupem/ ále Plebanowi káždemu rowny *OrzList* f2v; *BielKron* 7v; Aby krzywd ná pogánach fwoich fye mścili *KochPs* 216, 148; *ArtKanc* Q5v; Kto fie tego dopuścił/ mfczono fie więc ná nim/ Karano go bezecnym z ziemie wywołaniem *KlonWor* 18.

Ze zdaniem dopełnieniowym [*w tym: z zapowiednikiem i odpowiednikiem: tego*] (3); *iz* (2), *zaimek względny* (1)] (3): vmyflił fie tego mścić nád Senattem/ iż go ná przelożeńftwo iedno nie wybráli. *BielKron* 130v; y lámemu Iezufowi Chrifufowi/ złym zá iego wielkie dobroći oddáli/ mfczác fie nád nim/ tego co im dobrze džiáł *CzechRozm* 243; *SkarJedn* 170.

W połączeniu szeregowym (1): iáko fie wierni w onych ściłkách rządźili/ y pozna/ iż ci nie zlorzczyli/ nie vragáli/ áni fie lámi mścili/ áni od Bogá pomfty żádáli: będąc raz z tego ftofowáni. *CzechEp* 24.

W powtórzeniu intensyfikującym (1): á wżytko łtworzenie łłuchác/ y iemu [Bogu] poddánłtwo oddáwác winno ielt/ gdyż łię mścíc/ y pomścíc nád niepołłufznemi bédzie. *SkarKaz* 242b.

W przeciwstawieniach: »mścíc się... (wy)cierpieć (6), odpuscíc (2), miłosierdzie czynić, karać, miłować, pozywać się, na śrot puścíc, ustąpic, zamilczeć, znosić« (16): *BierEz* P4v; Iezu ienżes łługi twoie wżytkim miłofierdzie czinić/ á nie mścíc łie ni nád kim navczał *TarDuch* B4; Był biż nie człek ale zaiącz Bys to miał tak na frot pułćic A tego łie łrodze nie mścíc *RejJóz* H2v; Tákżec łię niemłci nád námi/ ále Pan karze dla náprawy tych ktorzy łię máią ku niemu. *BibRadz Iudith* 8/17, *Lev* 19/18; *OrzQuin* D2v; *RejAp* CC2v; *RejPos* 266; *KuczbKat* 335; áni łie łámemu przez łie áni przez kogo inłzego/ áni też przez vrząd mścíc wiernemu nie godzi: ále zgołá wżyłtko to ćierpieć dla imienia Chrıstufowe⁸⁰ *CzechRozm* 247v; tám też nie kázał łię mścíc/ ále w pokorze ćierpieć. *CzechEp* 337; *ArtKanc* E9v; iáko v nas we Włofzech o lekkości/ o rány/ mordy/ niepożywa łię Szłáchtá/ bo by to frototá byłá/ ále łię mści *Górnrzm* C3; *GórnrTroas* 19; *WujNT* 23; Gdy ćię w iedną łtroneę twarzy vderżá/ drugiey mu náłtaw. To ielt/ bądż gotow odpuscíc mu á nie mścíc łię. *SkarKaz* 311b.

W charakterystycznych połączeniach: mścíc się grzechow (2), hańby, nieprawoścı (4), okrucieństwa, porážki (2), prześladowania, rany, śmierci (4), wszeteczeństwa, wzgardy, zabicia (2), zelżywoścı (zelżenia) (7), zgrzeszenia, złoścı (3), złych uczynkow (spraw) (2); mścíc się za grzechy, za niesprawiedliwość (2); mścíc się złym językiem, ogniem, okrucieństwem, uszczypliwą powieścıą; mścíc się nád grzechem, nád nieposłusznym, nád nieprawoścıą, nád nieprzyjacielem (4), nád prześladownikiem (2), nád złoścnikami (2); mścíc się chęłliwie, z gniewu, katowskie, popędliwie, prędko, rad, w rychle, srodze (srogo) (4), upornie, zaraz(em) (3).

Przysłowia: Niżli się małz mścíc/ trzebá myłłic. *BierEz* O4.

Włzákże ono kto łie mści ták więc mowią závždy/ Połpolicie dwa kroć bit tákı bywa káždy. *PaprPan* [Gg]4v.

Zwroty: »mścíc się do gardł(a)« [szyk zmienny] (2): ya przy łziengam na moyá łziwifzną íłch bith łzie go młczil do gardla *LibMal* 1543/69; Czáfı potrzeby/ wierz mi/ żeć przybédá/ A krzywdy twoiey do gardł łie mścíc bédá. *GosłCast* 54.

»mścíc się krwie« [w tym: czyjej (9), niewinnej (3)] = brać odwet za czyjás śmierć; vindicare sanguinem; *Vulg sanguinem exquirere PolAnt*; *ulcisci sanguinem Modrz* [szyk zmienny] (12): *LubPs* Y3v marg; nie dołżło roku łłudzy iego włáłni zábili go/ młzcząc łie krwie niewinney Zácháryáłzowey *BielKron* 87, 372; *RejPos* 26v; Połýłálem do was sługi moie proroki ktoreście wy poimawłzy pomordowáli/ [...] á tychci łię ia krwie mścíc bédę *BudBib* 4.*Esdr* 1/32, 2.*Par* 24/25; *ModrzBaz* 78v, 144; *SkarŻyw* 355, 576; *OrzJan* 98; *WujNT Apoc* 6/10.

»mścíc się krzywdy, o krzywdę« = *facere iudicium Vulg*; *persequi iniurias Mącz*; *insectare a. ulcisci, a. vindicare iniurias Modrz* [w tym: czyjej (68), komu uczynionej (1)] [szyk zmienny] (89 : 1): *BierEz* P4v; ziemia wezdrzála iakoby łie młcitz krzywdy pana fwé⁸⁰ chciala. *OpecŻyw* 149; *FalZioł* IV 6c; *WróbŻołł* łł2, 139/13; *RejPs* 208; *RejJóz* H2v; *LibLeg* 11/158; *MurzNT* 21; *Diar* 136; Kto łie chce mścíc krzywdy vkwápliwie/ Wpada w trudność ná potym łzkodliwie/ Ale kto trwa we mnie cirpliwoścı/ Ten závždy ma łwoieę rzecz w cáłósci. *BielKom* F8; Iák łie łrodze Pan przy ołtátnim łáđzye bédzye mścıl krzywdy łwey nád złofniki. *LubPs* N3v marg, O3v, Y3v marg; *Leop* 1.*Mach* 2/67; *OrzList* ł2v;

RejZwierz 46v; chociażby też gniewu swego przewłaczał nąd nimi. (*marg*) To ielt/ chociaż się zda iakoby nie rychło się mścił krzywdy ich. (-) *BibRadz Luc* 18/7, s. 191 *marg*; *OrzRozm Gv* [2 r.], O4; *BielKron* 7v, 19, 52, 122v, 302, 353v; *Mqcz* 385d; *OrzQuin Y3*; *RejAp* 94v; Nie krolá Fránczułkiego to rzecz/ mścić się kłiążęciá Vrliénłkiego krzywdy. *GórnDworz Q6v*; *RejPos* 51, 86, 253v, 284v, 333, 350v *marg*; *BialKat* 56; *RejZwierc* 43v, 139, 140, 245v; *StryjWjaz A3v*; że się mnie wiernemu będąc/ nie godzi nie tylko krzywd moich włalnych mścić/ áni się o nie z niłkim bić/ ále też y cudzych *CzechRozm* 246, 113v, 233v, 235v [2 r.], 238, 243 (13); *PaprPan V2v*; Ale póspolity człowiek wedle złęgo rozłádku swęgo/ tych ktorzi się krzywd swoich mścżą wielce waży/ y mężnemi się á wielkiego fercá ludźmi nazywa. [...] Bo/ á což inżęgo ielt mścić się krzywdy/ iedno násládownáć złości tego ktorzy pirwey obráził? *ModrzBaz* 68, 23v, 62 [2 r.], 62v, 80v, 104v [2 r.], 109v, 127v; *KochPs* 216; *SkarŻyw* 311, 569; *StryjKron* 497, 542; *CzechEp* 26; *NiemObr* 18, 21, 68; *ArtKanc A13v*, P15; *KmitaPsal A3v*; *ZawJeft* 20; *OrzJan* 105; *WujNT* 566 [2 r.]; gdy przereczony Piotr nie gárdłá swęgo broniąc/ ále mścząc się krzywdy sobie vczynionéy [*iniuriam sibi alias illatam uliscendo JanStat* 601]/ bywa vznawan o rány Mácieiowi zádáne. *SarnStat* 620, 624; Y przeto dobry Chrześcijánin [!] ma być gotow ráczey krzywdę ćierpieć/ niżli się o nią mścić *SkarKaz* 311b; *GosłCast* 54; *PudłDydo B5v*.

bibl. »pomstą się mścić« = *srodze, bardzo, okrutnie się mścić* (1): poniewáž pomstę czynili Pelifztyrowie/ y mścili się pomstą [*ulti sunt ultionem*; mścili się ták frodze *BibRadz*] [...] burząc (ie) nieprzyiáźnią wieczną. *BudBib Ez* 25/15.

»[jaką] pomstą się mścić« = *jak się mścić* (3): *OrzRozm Gv*; Táką pomstą mścić się moželz/ bo ielt pomstá dobra BOłka Chriřtiáńłka. *CzechRozm* 243v; *GosłCast* 58.

Szeregi: »bronić się abo (i) mścić« (2): A co mowifz iż to káždemu ielt z przyrodzenia wrodzono/ żebyłie bronif y mścił *CzechRozm* 242v; pokornie nas prófzą/ żebyłmy ábo broniąc/ ábo mścząc się [*vel defendendo, vel ulciscendo*] oddaláli krzywdę od nich *ModrzBaz* 144.

»(nie) mścić się, (a, abo, ani, i) karać« [*szyk 4 : 2*] (6): Wfzelkie napominanie albo karanie ma przez fwaru być, ani też temu kwoli ktorzy karze abo się mści, ale ku póspolnemu vżytku ono przywodziło ma być *BielŻyw* 119; *SeklKat F3v*; *LubPs V3*; *Vindico* – Mścę się, karzę. *Calep* 1125b; *WujNT* 121; *KlonWor* 18. [*Ponadto w przeciwstawieniu 1 r.*].

»mścić się a pastwić się« (1): ktorzy [*człowiek*] będąc w okrucieństwie swoim á bez rozmyłłu swęgo/ zázwdy chodzi gárdząc miłofierdzyem Páná swęgo: á mścząc a páłtwiąc się nąd nędzniefzym bliźnim swoim. *RejPos* [249].

»mścić się a pomnieć krzywdę« (1): Nie mści się/ á nie pomni krzywdy [*Non ulciseris te, et non servabis odium*] ieflibyś iá kiedy miał od ludu twe^{go}/ Ale miłuy bliźniego twęgo iáko siebie łámeęgo *BibRadz Lev* 19/18.

»mścić się abo prawować« (1): áby człowiek z swoiey ftrony wolał ráczey krzywdę ćierpieć/ á niżli się mścić ábo práwować. *WujNT* 23.

»sądzić i mścić się« (2): *GrzegŚm* 60; Dokáđże Pánie (święty/ y prawđziwy) nie łáđzilz y nie mściłz się krwi náłzey nąd tymi [*non iudicas et non vindicas sanguinem ... de iis*] co miefzkáią ná ziemi? *WujNT Apoc* 6/10.

W przeni (3) : Pęta ná drugą rękę/ áby fie nie mściłá/ Ná łwe powinowáctwo pocźciwe baczyłá. RejZwierz 115; Oto widzisz ná oko/ iáko fię ięzyki młzczą krzywdy łwey nád temi co nimi gárdzą BudBib b2; Zás á ktoby zrozumnych te^{go} nie chwalił/ gdyby ono/ co fortuná ludziom więłá/ práwá lub łtátutá iym nágradzály/ á krzywdyby fię vbogiemu człówiekowi vczynioney ciężey mściły [leges.... pauperis iniuriam... vindiceni]/ niż gdyby iá bogátemu vczyniono ModrzBaz 73v.

Synonim: oddawać.

Formacje współrdzenne cf MŚCIĆ.

Cf MSZCZĄCY SIĘ, MSZCZENIE

JB